

Sygn. akt IV CZ 33/09

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie egzekucyjnej z wniosku Banku Gospodarki Żywnościowej Spółki Akcyjnej w Warszawie Oddziału w B. i Agencji Nieruchomości Rolnych Oddziału Terenowego w L.

przeciwko dłużnikom: J.D., i in. [...] z udziałem licytanta T. P.

oraz z udziałem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddziału Okręgowego w R.

o świadczenie pieniężne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 kwietnia 2009 r.,

zażalenia dłużnika J. D.

na postanowienie Sądu Okręgowego w L.

z dnia 24 czerwca 2008 r.,

odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 18 stycznia 2008 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił kasację dłużnika J. D. wniesioną od postanowienia tego Sądu z dnia 20 listopada 2007 r., którym oddalone zostało zażalenie wymienionego dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w R. z dnia 23 stycznia 2007 r. w przedmiocie przybicia. Sąd Okręgowy, uzasadniając swoje rozstrzygnięcie, przyjął, że skoro postępowanie egzekucyjne w sprawie zostało wszczęte przed dniem 5 lutego 2005 r., t.j. datą wejścia w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804), wprowadzającej zasadnicze zmiany dotyczące dopuszczalności zaskarżenia orzeczeń w tym postępowaniu, to zgodnie z jej art. 7, mimo późniejszego wejścia w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz o ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2005 r. Nr 13, poz. 98) wprowadzającej m. in. w miejsce kasacji instytucję skargi kasacyjnej, należało w sprawie tej stosować zgodnie z zasadą kontynuacji przepisy k.p.c. w ich dotychczasowym brzmieniu. Wniesiony przez dłużnika środek nazwany skargą kasacyjną traktować należało zatem jako kasację. W konsekwencji, oceniając możliwość skutecznego wniesienia jej od postanowienia sądu odwoławczego w przedmiocie przybicia, należało, stosownie do treści art. 775¹ k.p.c. przyjąć, że środek ten dłużnikowi przysługiwał. Nie przesądzało to jednak o jego dopuszczalności w sprawie niniejszej. Sąd, analizując jego treść uznał bowiem, że środek ten dotknięty jest istotnym nieusuwalnym brakiem jednego z zasadniczych elementów konstrukcyjnych przewidzianych w znajdującym zastosowanie art. 393³ § 1 pkt 1-4 k.p.c. W kasacji nie przedstawiono mianowicie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (pkt 3 wymienionego przepisu). Zdaniem Sądu, okoliczność ta przesądzała o niedopuszczalności kasacji w sprawie niniejszej i powodowała konieczność jej odrzucenia na podstawie art. 393⁵ k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i 13 § 2 k.p.c.

Na postanowienie o odrzuceniu kasacji dłużnik wniósł zażalenie. Zarządzeniem z dnia 16 maja 2008 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych zażalenia przez złożenie dodatkowych odpisów zażalenia wraz z załącznikami oraz przez prawidłowe i wyczerpujące oznaczenie stron oraz uczestników postępowania w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia

zażalenia. W dniu 28 maja 2008 r. żalący, częściowo uzupełniając braki zażalenia, dołączył jego odpisy i wniósł o wydłużenie wskazanego terminu w celu usunięcia pozostałych braków. Pismem z dnia 5 czerwca 2008 r., t.j. już po upływie określonego we wskazanym zarządzeniu terminu, żalący wskazał podmioty będące – jego zdaniem – stronami postępowania, dołączając kolejne załączniki i ich odpisy. Zarządzeniem z dnia 24 czerwca 2008 r. odmówiono przedłużenia terminu do uzupełnienia braków zażalenia, a postanowieniem z tej samej daty Sąd Okręgowy w L. zażalenie to odrzucił. Jako przyczynę takiego rozstrzygnięcia Sąd wskazał nieuzupełnienie przez dłużnika w wyznaczonym terminie wszystkich braków formalnych zażalenia.

Na postanowienie o odrzuceniu zażalenia dłużnik wniósł zażalenie, które skierował wprost do Sądu Okręgowego w L. Żalący, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia, domagał się także uchylenia zarządzenia o odmowie przedłużenia terminu do uzupełnienia braków odrzuconego obecnie zażalenia. W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik dłużnika w istocie nie zaprzeczając, że doszło do uchybienia temu terminowi, jako przyczynę uchybienia wskazał trudności w nawiązaniu kontaktu z mocodawcą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niedopuszczalne.

Zażalenie zostało skierowane do niewłaściwego sądu. Żalący uczynił bezpośrednim adresatem środka odwoławczego Sąd Okręgowy w L. Na postanowienie sądu drugiej instancji zażalenie przysługuje zaś wyłącznie do Sądu Najwyższego i jedynie w sprawach, o których mowa w art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c. Jeżeli zatem zamiarem żalącego było zaskarżenie takiego postanowienia powinien on je wprawdzie wnieść za pośrednictwem sądu, który orzeczenie to wydał (art. 369 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.), jednakże jako sąd, który miał je rozpoznać powinien wskazać sąd właściwy, a zatem w tym przypadku Sąd Najwyższy (art. 394¹ § 1 k.p.c.). Skierowanie zażalenia do sądu drugiej instancji spowodowało, że środek ten nie mógł być uznany za dopuszczalny. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, uchybienie polegające na uczynieniu adresatem zażalenia sądu niewłaściwego powoduje konieczność

odrzućcenia tego środka zaskarżenia (por. np. postanowienie SN z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 79/06, nie publ., postanowienie SN z dnia 22 marca 2007 r., III CZ 17/07, nie publ.). Na stronie skarżącej spoczywa obowiązek prawidłowego oznaczenia sądu, do którego kieruje ona swój środek odwoławczy (art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c.) i który to sąd właściwy jest do jego rozpoznania (por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 1 października 1997 r. I CKN 255/97, Prok. i Pr. 1998, nr 4, poz. 41). Ponieważ dłużnik w obecnym postępowaniu był, tak jak tego wymaga art. 87¹ § 1 k.p.c., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, przeto błędne skierowanie zażalenia do Sądu Okręgowego zamiast do Sądu Najwyższego nie mogło być kwalifikowane w kategorii oczywistej niedokładności bądź niezachowania warunków formalnych pisma procesowego. Wykluczona zatem była możliwość zastosowania w sprawie art. 130 § 1 k.p.c. i wezwania pełnomocnika skarżącego do naprawienia popełnionego przez niego błędu przez wskazanie sądu właściwego do rozpoznania zażalenia (por. np. postanowienie SN z dnia 30 maja 2006 r., I CZ 25/06, nie publ. oraz postanowienie SN z dnia 24 lipca 2006 r., IV CNP 57/06, nie publ.).

Zażalenie jest niedopuszczalne także z innej przyczyny. Zaskarżono nim bowiem postanowienie, na które środek ten dłużnikowi nie przysługiwał. Jak już wskazano, zażalenie do Sądu Najwyższego można skutecznie wnieść jedynie w sprawach, o których mowa w art. 394¹ k.p.c. Postanowienie Sądu Okręgowego w L. o odrzuceniu zażalenia na postanowienie tego Sądu o odrzuceniu kasacji dłużnika nie zalicza się, ze względu na swój przedmiot, do orzeczeń wymienionych w § 1 tego przepisu. Nie może być ono jednak także uznane za orzeczenie, o którym mowa w paragrafie drugim art. 394¹ k.p.c. Wprawdzie postanowienie z dnia 24 czerwca 2008 r. jest orzeczeniem, które kończy – w rozumieniu tego przepisu – postępowanie w sprawie, lecz nie jest to jeszcze wystarczające do uznania, że na postanowienie to przysługuje dłużnikowi zażalenie do Sądu Najwyższego. Orzeczenie to, w myśl art. 394¹ § 2 k.p.c., musiało być jeszcze wydane w sprawie, w której przysługuje skarga kasacyjna. Oceny tej kwestii należało dokonać według przepisów obowiązujących w brzmieniu wynikającym ze zmian wprowadzonych ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks

postępowania cywilnego oraz o ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2005 r. Nr 13, poz. 98), która weszła w życie dnia 6 lutego 2005 r.

Postępowanie egzekucyjne w sprawie niniejszej zostało wprowadzone wszczęte w roku 2003, a zatem przed wejściem w życie wskazanej ustawy nowelizującej. Zgodnie jednak z jej art. 3 w takich sprawach przepisy dotychczasowe znajdują zastosowanie do złożenia, rozpoznania oraz odmowy przyjęcia do rozpoznania kasacji wyłącznie wówczas, gdy zostanie ona wniesiona od orzeczenia wydanego przed dniem wejścia w życie tej ustawy. Zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie Sądu Okręgowego w L. oddalające zażalenie dłużnika na postanowienie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie przybicia zostało wydane w dniu 20 listopada 2007 r., a zatem po dacie wejścia w życie wskazanej ustawy nowelizującej. Należało zatem przyjąć, że skarga kasacyjna w sprawie niniejszej uczestnikowi nie przysługiwała (por. np. postanowienie SN z dnia 3 października 2007 r., IV CZ 58/07, nie publ., postanowienie SN z dnia 7 grudnia 2007 r., V CSK 501/07, nie publ. oraz postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2007 r., V CSK 460/07, nie publ.). Zgodnie bowiem z art. 767⁴ § 2 k.p.c. – w brzmieniu nadanym tą nowelizującą ustawą – w postępowaniu egzekucyjnym na postanowienie sądu drugiej instancji wydane w wyniku rozpoznania zażalenia skarga kasacyjna nie przysługuje bez względu na przedmiot tego orzeczenia. Nie jest w takim przypadku możliwe traktowanie skargi kasacyjnej jako kasacji i przyjęcie, że jest ona w sprawie dopuszczalna na podstawie art. 775¹ § 2 k.p.c., który to przepis został uchylony ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804) z dniem 5 lutego 2005 r., stałoby to bowiem w sprzeczności z jednoznacznym brzmieniem art. 3 ustawy nowelizującej z dnia 22 grudnia 2004 r.

W konsekwencji należało przyjąć, że zażalenie dłużnika na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 czerwca 2008 r. zostało wniesione w sprawie, w której skarga kasacyjna nie przysługiwała, co ze względu na treść art. 394¹ § 2 k.p.c. stanowiło samodzielną przyczynę odrzucenia tego zażalenia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i 373 k.p.c.

md